

Beretning 2023

INDLEDNING

Når vi ser tilbage på det forgangne foreningsår, kan vi registrere, at foreningen har en mere varieret kontakt med kommunen end tidligere. Man kan sige, at vi langsomt kommer tættere på kommunens administration. Det er der umiddelbart en gevinst ved, idet vi kan komme med vores synspunkter så tidligt i et sagsforløb, at de kan få vægt. På den anden side, skal vi også være opmærksomme på, at vi bevarer vores integritet og leverer både medspil og modspil. Det mener vi i bestyrelsen også, at vi gør; men det er en problematik, vi må være opmærksomme på.

CENTRALE EMNER OG SAGER I ÅRETS LØB

Sidste vinter mødtes jeg med Søren Homann, der er formand for teknik- og miljøudvalget i kommunen. Det var helt uformelt og uden dagsorden. Vi sad bare os to over en kop blank kaffe; jeg fortalte, hvad vi gik og tumlede med, og hvad der optog os, og han fortalte om nogle af de generelle overvejelser om bymiljø, byudvikling og bygningsbevaring, som han gjorde sig. Mødet endte med en opfordring til, at jeg henvendte mig direkte til ham, hvis der var synspunkter, vi syntes han burde inddrage i forskellige sager. Det har vi benyttet os af et par gange, og vi sender foreningens nyhedsbreve til ham.

I sommer mærkede vi for alvor, at byggesagskontoret ønsker os med på sidelinjen, så snart et bevaringsværdigt hus skal ombygges. Vi har været til møde med bygherre og arkitekt, inden ombygningen af Svaneapoteket begyndte, og vi har rådgivet bygherre, der skal i gang med at ombygge Jernbanegade 8. Desuden har vi rådgivet i forbindelse med, at Børsen 14, et funkishus, skulle have nye vinduer.

Her i oktober har vi været til møde med en sagsbehandler i kommunen, der som forberedelse til den næste kommuneplan er i gang med at screene kulturmiljøer for eventuelle bevaringsværdige bygninger. I den forbindelse vil jeg nævne det glædelige, at man er ved at beskrive et nyt kulturmiljø omhandlende almennyttigt boligbyggeri fra 1950'erne i området Idræts Allé og Norgesvej her i Hjørring. Det er vores forslag, der bliver ophøjet. Vi udarbejdede og indsendte forslaget for 3 år siden.

Byudvikling

Med hensyn til konkrete sager med byudvikling vil jeg nævne, at vi i en fordebat kraftigt har frarådet, at der i Hirtshals skal bygges et højhus på 8 etager lige vest for Lille Tektonisk Plads. Der er overhovedet ikke plangrundlag for et sådant projekt. Der er givet mulighed for højhusbyggeri andre steder i byen, og kvoten dér er ikke opbrugt. Den nuværende afgrænsning i plangrundlaget af muligt højhusbyggeri vil sikre, at Hirtshals Fyr kommer til at stå alene og i egen ret – hvilket det naturligvis skal. I forgårs – altså tirsdag – blev denne afgørelse truffet: ”Teknik- og Miljøudvalget besluttede, at der ikke skal arbejdes videre med planlægning, der giver mulighed for etablering af et højhus på 8 etager, da det er for markant og dominerende i forhold til områdets karakter”. Så lakonisk kan man formulere et glædeligt budskab.

Der arbejdes med udvikling af bymidten i Hjørring; men det er tilsyneladende ikke noget, man fra kommunens side finder det relevant at involvere FBL-Hjørring i. Det synes i vid udstrækning at dreje sig om handel; men gaderummet, herunder bygningerne, må vel også skulle overvejes. Vi har over for teknik- og miljøudvalget i foråret gjort opmærksom på vores store interesse og fået det svar, at det naturligvis ikke blot var Handelsstandsforeningen, der skulle på banen; andre, herunder FBL, ville også blive involveret. Det er endnu ikke sket.

Bevaring

Med hensyn til bevaring blev vi tidligt på året præsenteret for ønsket om at nedrive den gamle skole i Lendum. Der er tale om en bevaringsværdig bygning fra midten af 1800-tallet, som menighedsrådet var indstillet på at købe, hvis de kunne påregne tilladelse til nedrivning. Vi var ude at se bygningen og vurderede, at den var i relativt god stand. Vi talte imod nedrivning af den grund, og fordi skolen ligger lige op ad kirken og sammen med den udgør et traditionelt kulturhistoriske miljø som landsbycentrum. Vi ved knap nok, hvor sagen i øjeblikket står. Vi mener, at menighedsrådets planer er gledet ud i sandet. Men sådanne nedrivningssager bør ikke kun basere sig på en vurdering af den konkrete bygning; det samlede bymiljø må også spille en væsentlig rolle.

En bevaringssag her i Hjørring, som vi havde sat store forhåbninger til, er ombygningen af Strømgade 1. Vi havde hjulpet arkitekten, der ikke efterfølgende har været involveret i selve byggefasen, men kun har slået de første streger, med at finde billeder af den oprindelige facade, og der blev lavet tegning af den, og den blev lovet gennemført – og der blev givet byggetilladelse. Og hvad er resultatet: Ja, fra første sal og op er det fint tilbageført, og porten ind til gården står også smuk. Men de to butiksfacader i stueetagen på hver side af porten er ikke blevet ført tilbage til det smukke oprindelige udtryk, som det flere gange blev lovet os. Det kan meget vel være, at det viste sig at være kompliceret og ganske dyrt at foretage en sådan tilbageføring; men man burde have været omhyggelig med dét, man så gjorde i stedet. Løsningen synes lavet efter de forhåndenværende søms princip uden at tænke på husets helhed, og håndværkerne har været sjuskede med at pudse murværket op. Det ville have tjent bygherren til ære, hvis han havde fundet det i det samlede billede lille beløb, som skulle til for at forære byen en virkelig æstetisk smuk stueetage på denne helt centrale adresse.

To andre centrale adresser i byen er Skolegade 4 og 6. De ligger på samme matrikel og er for nylig sat til salg samlet. Fristen for at give bud er netop overstået. Det bliver spændende, hvem der køber, og hvad der sker. Foreningen sendte i foråret et brev til byrådet, hvori vi understregede, at vi finder det utrolig vigtigt, at bygningerne bevares. De er vigtige led i byhistorien og bymiljøet.

Charlotte Helsteds Hack Kampmann-projekt med skiltning af Kampmanns bygninger handler også om bevaring – eller om formidling af bevaringsværdige bygninger. Her er en kort status:

- Der er indtil nu skaffet 120.000 kr. Der er i øjeblikket ansøgninger ud om sidste 40.000 kr.
- Skiltens udseende er reelt afgjort. De bliver runde – tidløst design – og indeholder QR-koder, som leder til en hjemmeside om bygningerne og Hack Kampmann.
- Charlotte Helsted, som er landskabsarkitekt, har også lavet et udkast til at omdanne Postparkeringspladsen til Kampmanns Plads. Pladsen er ikke direkte en del af projektet, men en idé, der skal følge det op. Udkastet er på vej ind i den kommunale administration.

Det grønne og landskabet

Med hensyn til træer og landskab bliver jeg i år nødt til at nævne massakren på det bevaringsværdige, femstammede bøgetræ, der fandt sted i foråret ved bydelsprojektet i Dronningensgade. Jeg havde lige en lille uge forinden bemærket det flotte fuldkronede træ, da et af foreningens medlemmer kontaktede mig og fortalte, at motorsaven var i gang. Med en hurtig kontakt til kommunen lykkedes det at forhindre en fældning; men træet står som en trist skygge af sig selv, og det er et spørgsmål, om det kan klare sig i det lange løb.

Et andet træ, der har det dårligt, er Troels Bidstrup Hansens ærestræ. Faktisk er det gået ud i den tørre sommer. I samarbejde med kommunen vil der i denne måned blive plantet et nyt i stedet for det udgåede, som vi har ladet stå til nu, for at pladen foran ikke skulle ligge umotiveret.

Kommunens projekt med tinglysning af træer, som vi har været meget involveret i, skrider kun langsomt frem. Allersidst i juni sendte kommunen brev ud til det lokale boligselskab, nordre og søndre provsti, gymnasiet, Vrå Højskole og museet med opfordring til at lade nogle træer tinglyse. Hvordan sagen står netop nu, har vi ikke status på.

Her i efteråret har vi i en fordebat forholdt os til det store antal ansøgninger om etablering af sol- og vindanlæg. Vi holdt et ekstraordinært møde, hvor vi diskuterede de 34 ansøgninger. Det var noget af en mundfuld. Da fordebatten skal hjælpe byrådet med at vælge de projekter, der bedst kan etableres og med færrest gener, har vi i bestyrelsen valgt at forholde os forholdsvis generelt. De projekter, der får lov at fortsætte, får vi i høring igen. Vi har udtrykt bekymring i forhold til at etablere anlæg ved Gårdbo Sø og ved Børglum Kloster. Desuden mener vi, at området omkring Lørslev er for tæt belagt med solcelleanlægninger til, at alle kan imødekommes. Endelig har vi udtalt os kritisk om specifikt tre solcelleanlæg: Ét, der ligger meget tæt på Vrejlev Kloster, ét, der nærmest omslutter Kornets Hus, og ét ved Løkkensvej, hvor udsigten til Vennebjerg Kirke og Rubjerg Knude er flottest.

Arrangementer

Med hensyn til arrangementer er vi endelig kommet i fulde omdrejninger efter corona-epidemien. Lad min nævne årets arrangementer:

- Medlemsbesøg i Vrå Børne- og Kulturhus og efterfølgende besøg og spisning i Vrå Bryghus 27. februar. Knap 40 deltog i skolebesøget og 30 i spisningen.
- Den 28. marts var vi tre fra bestyrelsen i Højene Sognegård for ved den ugentlige sogneformiddagskaffe at fortælle om foreningen. Det gjorde vi ved en fin billedserie skabt af næstformanden og mange ord fra formandens mund. Forsamlingen var på 40-50 mennesker. Kender I andre fora, der kunne trænge til en trekvarters præsentation af foreningen, hører vi gerne fra jer.
- Den 26. april var Højene Sognegård igen stedet; denne gang var det et medlemsbesøg, hvor vi fik bygningen præsenteret. Ca. 25 deltog.
- Sidste arrangement inden sommerferien var en byvandring 21.juni med fokus på arkitekterne Lønborg-Jensen, Jens Jakobsen og Vejby Christensen. Den skulle egentlig have fundet sted tre uger tidligere, hvor vejret var fornemt og vi havde fået god presseopmærksomhed. Men sygdom kom i vejen, og da arrangementet kunne gennemføres, kunne pressen ikke aktiveres endnu en gang, og vejrguderne havde også deres opmærksomhed andre steder. Godt 20 personer deltog. Vi havde en tydelig fornemmelse af, at en del flere ville have deltaget, hvis der ikke var sket ændringer.
- Her efter sommeren har vi afholdt to foredrag i samarbejde med Hjørring Folkeuniversitet. Det første var "Fremtidens byer" med formanden for Arkitekturoprøret, Jep Loft, den 19. september her i salen. Ca. 35 deltog.
- Det andet foredrag var "Danmarks stationsbyer – fra urbanisering til kulturarv" med vicedirektør på Danmarks Jernbanemuseum, René Schrøder Christensen. Foredraget foregik som fyraftensarrangement i stationsbygningen i Vrå, nu Vrå Bryghus, og der var mulighed for efterfølgende smørrebrød og øl. Omkring 40 personer overværede foredraget, og 30 af dem var sultne.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

Landsforeningen holdt sit årsmøde med generalforsamling på Sostrup Slot ved Grenå den 22. april. Vi deltog tre fra bestyrelsen. Det blev vedtaget at skille den kulturelle del af årsmødet fra generalforsamlingen, så generalforsamlingen skulle ligge selvstændigt om efteråret.

Den første generalforsamling efter de nye regler finder sted på lørdag, 18. november, hvor Niels Bendsen vil repræsentere vores forening. Da valgene og beretningerne fra forårets generalforsamling gælder indtil næste efterår, bliver der god tid til at diskutere bestyrelsens strategi: "Fælles om kulturarven".

Lokalforeningen

I vores lokale bestyrelse har vi i årets løb haft egentlige bestyrelsesmøder hver måned på nær i juli plus et ekstra møde i september til at behandle sol- og vind-ansøgningerne. Derudover har vi i forskellige konstellationer efter behov haft interne møder, møder med Charlotte Helsted om

Kampmann-projektet og møder med kommunens administration om fx byggesager, træer og kulturmiljøer, og måske er listen længere.

Foreningens såkaldte trægruppe mødes i princippet 2 gange årligt. I år er det dog indtil nu kun blevet til ét ordinært møde, som fandt sted i marts. Til gengæld har der været et par møder med kommunens administration om tinglysningsprojektet.

Den 1. november havde foreningen 87 medlemskaber. Sidste år var antallet af medlemskaber 84 og året før igen 74. Det ligner lidt en afmatning; men alligevel har vi her i 2023 fået 11 nye medlemmer. At det kun manifesterer sig i en fremgang på 3, skyldes almindelige udmeldelser, oprydning efter ikke-betalt kontingent og et par gratister, der ikke ønskede at blive betalende.

FREMTIDEN

At udtale sig om næste års arbejde er i nogen grad et kig i en krystalkugle; men der er dog indikationer på, hvad der kommer, og nogle ting bestemmer vi da selv.

Byudvikling

Med hensyn til byudvikling vil vi bestrebe os på at få mulighed for at deltage i den proces for udvikling af bymidten i Hjørring, som er i gang.

Vi skal også forsøge at få vores tanker om Kampmanns Plads længere frem i det kommunale system, så den kan indgå i de samlede planer om, hvordan området omkring stationen skal udformes, når den nye musikskole er bygget.

Bevaring

Vi håber på, at finansieringen af Kampmann-projektet snart er på plads, så produktion og opsætning af skilte og udarbejdelse af den formidlende hjemmeside kan gå i gang. I heldigste fald kan vi ved næste års generalforsamling se tilbage på en festlig indvielse.

Vi er ved at samle materiale om, hvordan man flere steder i landet har udformet vejledninger til sikring af bevaringsværdier, dvs. vejledning i, hvordan bevaringsværdige huse kan ombygges og tilbygges. Når vi har overblik over det indsamlede materiale, vil vi kontakte kommunen og forsøge at få gang igen i det forberedende arbejde, kommunen for flere år siden satte i gang; men som siden en barselsorlov har ligget stille.

Det grønne og landskabet

Vi er temmelig overbevist om, at vi også får mere arbejde med sol og vind, når Byrådet har skåret ansøgerfeltet til.

Forhåbentlig kommer kommunens tinglysning af træer ud af dødvandet igen med alt, hvad det indebærer. Vi ved ikke, om vi bliver inddraget i godkendelsesprocessen, og i hvilket omfang vi involveres i udarbejdelsen af det kortmateriale over beskyttede træer, som skulle blive en del af projektet.

Og så skal vi jo også i løbet af det næste år have plantet et ærestræ. Kan I komme i tanker om oplagte kandidater, hører vi i bestyrelsen gerne om det, selv om vi selv har et par navne i tankerne.

Arrangementer

Hvad næste år bringer af arrangementer er ikke fastlagt; men bestyrelsen arbejder med forskelligt. Og med alle forbehold vover vi at nævne:

- En byvandring eller to med stadig ukendt indhold. Forslag modtages gerne.
- Besøg på Børglum Kloster, hvor man efter nytår går i gang med en gennemgribende restauration af kirken.
- Et par foredrag under temaet ”Landskabet under forandring”
- Foredrag med en nyuddannet arkitekt, hvis afgangprojekt var en funktionsændring af Hack Kampmanns tekniske skole nederst i Dronningensgade til jordemodercenter.

Det er det, der lige nu er på tegnebrættet. Noget ryger måske af, og andet kommer på. Måske I også har ideer.

AFSLUTNING

Jeg vil slutte beretningen med nogle personlige betragtninger:

Efter generalforsamlingen i 2008 – altså for 15 år siden – blev jeg noget modvilligt presset ind på formandsposten i foreningen. Jeg blev ganske vist ret hurtigt glad for arbejdet; men det er mange år, jeg har siddet dér, og det kan jo ikke blive ved, hvad jeg også efterhånden kan mærke.

Det er dog ikke nødvendigvis lige nu, det skal ske noget; men det ville være dejligt, hvis vi i bestyrelsen vidste, at der stod friske kræfter parat, så vi, der sidder nu, kunne slippe for det lille uudtalte pres til lige at tage en tur mere for at holde vind i skudens sejl. Så lad os endelig vide, hvis nogen af jer har lyst og overskud til at engagere jer.

Når det er sagt, vil jeg dog gerne understrege, at bestyrelsen trods en moden gennemsnitsalder ikke sidder træt og initiativløs tilbage.

Ud over mig, som bestyrelsen har udpeget som formand, er der også vores næstformand, Niels Bendsen, som dels er en god samtalepartner for formanden, er rigtig dygtig til mange praktiske ting, som fx billedserien bag denne beretning, og han tager sig desuden særligt af sager om bevaringsværdige bygninger.

Endvidere har vi i Jens-Christian Hansen fået en nidkær kasserer, som formanden er lidt bange for. Ud over det almindelige kassererarbejde, gør Jens-Christian også et stort arbejde for at støtte Charlotte Helsted i at skaffe midler til Kampmann-projektet, og så presser han på for at få arrangeret nogle byvandring.

Og sidste år fik vi et arbejdsjern ind i bestyrelsen: Hun hedder Kirsten Holmsberg. Hun har fået titel af sekretær og har virkelig aflastet formanden ved at tage sig af tilmeldinger til arrangementerne, som hun også deltager meget aktivt i at få forberedt. Og sammen med Jens-Christian har hun været med til at effektivisere PR-arbejdet.

På det seneste har vi også mærket, at Jørgen Gehl definitiv har lagt arbejdslivet bag sig, så der er mere overskud til foreningen. Blandt andet har Jørgen i år været foreningens repræsentant i præmieringskomiteen for kommunens arkitekturpris – en plads, formanden hidtil har beklædt.

Af vores to suppleanter møder Kristian Lindgren flittigt frem til bestyrelsesmøderne og bringer engageret og med tør humor sine arkitektfaglige betragtninger ind i debatterne.

Vibe Gro Falk, vores anden suppleant og travl forretningskvinde, deltager ganske vist sjældent i bestyrelsesmøderne; men hun læser tydeligvis dagsordner og referater og giver på den baggrund ganske ofte udtryk for sine synspunkter på mailen.

Den sidste generalforsamlingsvalgte er vores revisor, Inge-Lis Tordrup, som efter en årrække har valgt at trække sig fra den opgave, som hun har varetaget med stringens. Bogholderiet siger med let bæven, at man godt kan mærke, at hun er tidligere handelsskolelærer. Lad mig her sige tak til Inge-Lis Tordrup for indsatsen.

Det var ordene, og hermed overdrager jeg beretningen til generalforsamlingens behandling.